

Den lille forskel?

Diminutiver i tre germanske systemer – set fra dansk

Ken Farø og Inger Schoonderbeek Hansen
Københavns Universitet hhv. Aarhus Universitet

0. Indledning

På MUDS 12 præsenterede vi et samarbejdsprojekt om diminutiver i sprog og varieteter hvor diminutiven er en ganske almindelig del af sproget, nemlig tysk, schweizertysk og nederlandsk¹, set fra dansk synsvinkel. Foredraget på MUDS 12 var vores første afrapportering.

- (1) *Die Mädchen essen Brötchen*
- (2) *Di Mäitli ässed Bröötli*
- (3) *De meisjes eten broodjes*
- (4) *Pigerne spiser rundstykker*

Eksemplerne ovenfor illustrerer sagens kerne: forekomst af diminutiv i tysk (1), schweizertysk (2) og nederlandsk (3) – heroverfor 'oversættelsen' til dansk (4), der ikke indeholder diminutiv. Undersøgelsen har ganske vist et kontrastivt typologisk fokus: Hvad er diminutiv overhovedet i hvert af de tre systemer, og under hvilke betingelser bruges den? Men der er også et andet aspekt vi ønsker at se nærmere på, og som i særlig grad er relevant i denne sammenhæng, nemlig: Har dansk diminutiv? Og hvordan bliver diminutiver i de tre systemer gengivet i oversættelser til dansk og i bilingvale ordbøger? Og hvad kan der udledes af det?

Denne artikel er struktureret ud fra følgende punkter: (1) projektet og dets målsætning; (2) hvad er diminutiv?; (3) hvad er dens

1 Det er selvfølgelig lidt betænkeligt at sammenblende tysk og nederlandsk standardsprog med schweizisk dialekt. Schweizertysk er desuden ikke én dialekt men et konglomerat af dialekter. Vi tillader os ikke desto mindre her i projektets første fase at betragte det som et abstrakt system, som måske senere vil blive erstattet af standardschweizertysk hvor diminutiven *også* spiller en rolle, ikke mindst i det stratum der kaldes 'Grenzfall des Standards', og som man fx ofte finder i gratisaviserne. Denne varietet er systematisk behandlet i Ammon et al. (2005).

status og funktion i de tre systemer der inddrages i undersøgelsen?²; (4) diminutiven i et kontrastivt og mikrotypologisk perspektiv; (5) diminutiven set fra dansk; (6) en kort sammenfatning af projektets foreløbige iagttagelser.

1. Projektet og dets målsætning

I vores forskningsprojekt ser vi altså på diminutiven i tysk, schweizertysk og nederlandsk primært fra et *dansk* synspunkt. Projektet har to delelementer:

- A) En undersøgelse af diminutiver i tysk, schweizertysk og nederlandsk med det formål at opstille en kontrastiv *mikrotypologi* for de tre diminutivsystemer. I den forbindelse arbejder vi med spørgsmål som:
 - a) Har diminutiven samme produktivitet og udbredelse i de tre systemer?
 - b) Er diminutiverne leksikaliserede?
 - c) Har diminutiven samme pragmatiske status i alle tre systemer?
- B) En undersøgelse af hvordan diminutiver gengives i dansk. Her arbejder vi med følgende spørgsmål:
 - a) Findes der overhovedet diminutiv i dansk?
 - b) Hvordan håndterer oversættere diminutiv fra L2 til dansk?
 - c) Hvordan behandler bilingvale ordbøger diminutiver fra L2 til dansk?

De mange forskellige spørgsmål involverer en del forskellige videnskabelige metoder (jf. afsnit 4 og 5 nedenfor).

2. Hvad er en diminutiv?

Ifølge Jurafsky (1996:534) er en diminutiv: "Any morphological device that means at least 'small'".

2 Fx er fænomenet diminutiv på de enkelte sprog vi vil inddrage i undersøgelsen, mere eller mindre udførligt beskrevet. Det gælder naturligvis beskrivelsen i retskrivningsordbøger, grammatikker men også enkelte monografier. Bortset fra monografiene fylder beskrivelserne af diminutiven imidlertid ikke ret meget. Som regel gælder det en beskrivelse af selve det morfologiske fænomen belyst ved hjælp af en række eksempler.

Den lille forskel?

Mal mich aus!

”Das kleine Häuschen”
(Kilde: [www.freies-wort.de/...](http://www.freies-wort.de/))

”Stoeltje”
(Kilde: [laantjesblog.punt.nl/...](http://laantjesblog.punt.nl/))

Således er fx *Häuschen* et standardeksempel på denne betydning af diminutivbegrebet: Der er simpelthen tale om et hus, der er mindre end det prototypiske af slagsen. Det samme gælder det nederlandske *stoel-tje* ’lille stol’.

Diminutiv er imidlertid ikke bare diminutiv; der er stor funktionel differentiering både typologisk og sproglinternt. Der er en række forskellige typer alene i vores tre systemer. Indtil videre har vi arbejdet med en typologi bestående af 5 typer som umiddelbart synes at være relevante for vores projekt:

i) Den ’isolerede’ diminutiv (jf. Fleischer og Barz 1991) har ingen ikke-diminutiv pendant. Altså: *Mädchen* står ikke i opposition til et **Mad*, *Eichhörnchen* ikke til et **Eichhorn*, og **bloedlichaam* ikke til *bloedlichaampje*.

ii) Den ’idiomatiserede’ diminutiv har derimod en ikke-diminutiv pendant, dvs. *Frauchen* står i relation til *Frau*, men på en semantisk ’uforudsigelig’ måde (dvs. et dyrs kvindelige ejer jf. på dansk en særbetydning af *mor*). *Fräulein* er ikke en lille kvinde men en tiltaleform. En *briefje* er ikke, som man skulle tro, kun et lille, kort brev men også en seddel.

iii) Den 'neutrale' diminutiv er ganske enkelt udbredt som diminutiv simpelthen fordi basisordet er det. Her får grundordet udelukkende tilført betydningen 'lille', som vi så det med *Häuschen* og *stoeltje*. Det gælder også *winkelwagentje* i betydningen virtuel indkøbsvogn man 'putter' varer i når man handler på nettet. Eksemplerne viser at typen henviser til diminutionen, men ikke at de nødvendigvis altid optræder i denne form.

iv) Relevansen af den 'pragmatiske' diminutiv er at diminutiven her ikke primært eller slet ikke udtrykker klejnhed men derimod en særlig 'talerindstilling'. Med *Tässchen* og *Bierli* kan man fx udtrykke en vis tilbageholdenhed over for disse nydelsesmidler men også et forsøg på at gøre denotatet attraktivt.

v) Endelig består 'ad hoc-diminutiver' af enkeltstående belæg uden særlig stor eller ingen udbredelse, som fx *peuterdraffe*, der betegner et barns stavrende gang (jf. Kluun 2003), og *Blocherli*, der er en russisk babusjka-dukke der forestiller den schweiziske nationalkonservative Christoph Blocher.

Der er ikke skarpe grænser mellem de prototypebaserede kategorier; de samme diminutiver kan sagtens optræde flere steder. Det er ikke afgørende for *kategoriernes* relevans. Typologien er endnu ikke fuldt ud færdigudviklet, men vi mener at den er en helt afgørende nøgle til begge delprojekter. Dels skal den bruges til at undersøge om det overhovedet er de samme typer diminutiver der optræder i de tre systemer. Og dels skal den bruges som redskab til at forstå og vurdere oversætterens og de bilingvale ordbøgers håndtering af diminutiven i forhold til dansk. De empiriske undersøgelser anvendes dernæst også til at verificere og udfordre typologien.

3. Diminutivens status og funktion i de tre systemer

Diminutivens morfologi i de tre systemer er ret velbeskrevet i faglitteraturen. I alle tilfælde beskrives den som et suffiks. Vi har det schweizertyske *-li*, som er beslægtet med det BRD-tyske *-lein*, der er den ene af 2 muligheder i standardtysk (den anden er *-chen*). I tysk synes der også i standardsproget at være en delvis areal distribution, men *-lein*-formerne generelt er meget sjældnere end *-chen*-formerne

Den lille forskel?

(Ettinger 1974)³. De nederlandske suffikser *-je*, *-tje*, *-etje*, *-pje*, *-kje* er fonologisk distribuerede og ligeledes velbeskrevne (fx Christensen 1976, Bakema 1998).

Allerede Grimm skrev i sin *Deutsche Grammatik* fra 1. halvdel af det 19. århundrede at nederlandsk havde en særposition blandt de germanske sprog med sin meget blomstrende brug af diminutiv, mens de nordiske sprog og engelsk var så godt som diminutivløse. Hvordan passer Grimms beskrivelse i dag? Og hvad kan der ud over diminutivens morfologi siges om dens for os i denne sammenhæng mere interessante indholdsside og funktionalitet, dens produktivitet og frekvens, samt forholdet til medium og genre? Det er nogle af de områder der mangler at blive udforsket (Bakema og Geeraerts 2004), ud over selvfølgelig forholdet til dansk.

4. Delprojekt A: Diminutiven i et kontrastivt og mikrotypologisk perspektiv

For at få indblik i om diminutiven har samme produktivitet og udbredelse samt hvilken pragmatisk status den har i de tre systemer, stammer en stor del af vores data fra *paralleltekstundersøgelser*; en undersøgelse der også bidrager til at få diminutiver belyst i forhold til dansk (jf. afsnit 5). Grammatikker, monografier og artikler om diminutiven i de tre systemer, ligesom monolingvale ordbøger, danner baggrund for paralleltekstundersøgelserne. Disse skal både bruges kvalitativt og kvantitativt, dvs. både give et billede af hvilket system diminutiverne modsvarer, og hvilke typer der optræder med hvilken frekvens. Som eksempler på paralleltekster undersøger vi bl.a. samme begivenhed beskrevet i forskellige aviser (fx sportstekster) og tekster fra samme genre (fx kontaktannoncer, børnebøger, familiehjemmesider, private blogs). Der kan her, igen med henblik på projektets 2. formål, også indgå oversættelser med en fælles kilde.

5. Delprojekt B: Diminutiven set fra dansk

For at undersøge hvordan diminutiven gengives og formidles i dansk, undersøges paralleltekster (jf. ovenfor), oversættelser fra L2

3 En optælling af Manns roman *Der Tod in Venedig* viser en faktor 1:30; Fleischer og Barz 1991 angiver forholdet 1:3.

til dansk, bilingvale ordbøger samt kontrastive grammatikker (dvs. 'andetsprogsgrammatikker'). Endelig også om diminutiven i det hele taget er produktiv i moderne dansk. Her vil vi inddrage det vel eneste metasproglige værk om diminutiver i dansk, Kristen Møllers disputats, *Diminutiver i moderne Dansk* (1943). Møller regner diminutiver i dansk til den uformelle sprogbrug, sprogbrugen fra voksne til børn og dyr, familiejargonen; han inddrager både rigsdansk og dialekt i sin undersøgelse. Møller sidestiller diminutivbrug i dansk med de egentlige diminutivsprog (mere om dette begreb senere) som fx tysk, nederlandsk og italiensk (se fx s. 10, 118 ff.). Nogle danskere bruger mange diminutivformer, andre få – dette gælder imidlertid også for de egentlige diminutivsprog (jf. ovenfor). Sprogbrugere anvender diminutivformer for at udtrykke følelser (det er derfor også umiddelbart kvinderne der fører an på området!), men tendensen er mere udbredt i byerne end på landet, hvor almuen er ret tilbageholdene med at udtrykke følelser, og jyder bruger endda færre end øboer (Møller 1943:120).

De diminutivsuffikser Møller beskriver, er i dag vel snarere relikter af et forsvundet system. Møller betegner imidlertid diminutivsuffikserne *-s* og *-se* som produktive; de optræder i fx *Lamse* (lam), *Josse* (Josefine), *Ingse* (Inger, Inge), *Tips* (*Mathilde*), *pivset* (pibet), *vomset* (tyk, klodset), *nysselig* (nydelig), *fusser* (små fødder), *Kisser*. Han nævner også andre 'produktive' dannelser som kortnavnssuffikset *-e* og dannelser med *lille*, *små*, fx *-basse*, *-mand*, *-dreng*, *-pige*, *-fader*, *-modermv.*, fx *Polle* (Poul), *Misse*, *Lillemor*, *småløbe*, *skarnbasse*, *Bitte søstermansen*, *farmand*, *Lisepige*. 'Uproduktive' dannelser hos Møller er *-(l)ing*, *-lil(le)*, fx i *gæsling*, *gnalling*, *humpling*, *pusling*, *Ingerlil*, *farlil*. Møller konkluderer bl.a. at hvis man regner forbindelser med 'lille' til diminutiven, har dansk i lighed med egentlige diminutivsprog sprog "et middel, en sproglig Form, der formaar at diminuere et Subst. med samme Virkning som et Suffiks" (Møller 1943:57).

Paul Diderichsen henviser i *Elementær Dansk Grammatik* (1946) til Møllers disputats men skriver kun i sag- og ordregistret om diminutiven: "Ord (Afledning) med formindskende Betydning" (s. 279), og nævner ellers dannelsen *-s-* som ekspressivt lydelement, der enten angiver "med smaa Bevægelser", fx *klap**se*, *svip**se*, eller, ved

Den lille forskel?

proprier, substantiver og adjektiver, ”af formindskende eller kælede Karakter”, fx *dengse, øjser, gnavsen, nysselig* (s. 85).

Den kontrastive grammatik (dansk for lærere) *Danish: A Comprehensive Grammar* (Allen et al. 1995) indeholder en enkelt oplysning om diminutiven i et kapitel om affikser: endelsen *-(l)ing* (efter substantiver, adjektiver og verber), fx *gamling, yngling, opkomling* (s. 529). Forfatterne nævner hverken selve begrebet diminutiv eller at suffikset tilføjer hovedordet formindskende karakter; der er ingen oplysninger om Møllers produktive suffiks *-se, -s*.

På denne indtil videre meget spinkle baggrund kan vi stille os selv spørgsmålet om dansk overhovedet har en *produktiv* diminutiv i lighed med tysk, schweizertysk og nederlandsk, dvs. afledningsender der fuldstændig modsvarer *-li, -chen, -tje* etc. Derudover kunne det være interessant at undersøge om der generelt anvendes *lille, små* mv. på dansk (jf. afsnit 6). En kilde der kan anvendes her, er oversættelser til dansk. Nedenstående eksempler stammer fra danske oversættelser af Kluun: *Komt een vrouw bij de dokter* (2003, oversat 2007) og Mann: *Der Tod in Venedig* (1912, oversat 1913):

- (7) *internist* staat er op het **bordje** naast de deur (s. 11) > det lille skilt (s. 11)
- (8) Het is een karakteristiek vooroorlogs **huisje** (s. 19) > Det er et typisk hus fra mellemkrigstiden (s. 19)
- (9) Das matte Karmesin der Wangen war Schminke, das braune Haar unter dem farbig umwundenen Strohhut Perücke, sein Hals verfallen und sehnig, sein aufgesetztes **Schnurrbärtchen** und die Fliege am Kinn gefärbt (s. 35) > hans lille, viksede overskæg (s. 31)
- (10) Als er nach beendeter Mahlzeit den Lift bestieg, drängte junges Volk, das gleichfalls vom Frühstück kam, ihm nach in das schwebende **Kämmerchen** (s. 40) > det svævende rum (s. 60)

Indtil videre er det vores hypotese at det kun er typerne ’pragmatiske diminutiver’ og ’ad hoc-diminutiver’ der kræver en særlig markering i den danske oversættelse. Det er her forfatteren udtrykker en særlig talerindstilling eller er forbeholden over for noget, eller det drejer sig om et ’hjemmelavet’ ord forfatteren har et bestemt formål med. Som

det ses ud fra eksemplerne (7) - (10), er det ikke nødvendigvis *lille* mv. oversætteren anvender. Kriterierne for hvornår klejnhedsaspektet udtrykkes på dansk, er endnu uigennemskuelige for os.

En sidste kildetype der undersøges i forhold til at beskrive diminutivens rolle i dansk, er bilingvale ordbøger. I tosprogsordbøgerne må det ideelle være at der tages udgangspunkt i brugerens opslagsbehov og intet andet. De kan beskrives ud fra tre koordinater: (a) brugerkompetencer, (b) tegnfrekvens og (c) diminutivordets transparens, fx:

ad (a) avanceret / øvet / begynder

ad (b) *Stühlchen* vs. *peuterdraffe*

ad (c) *Veilchen* vs. *Bierchen*

En avanceret bruger vil således ikke have behov for en transparent diminutiv som fx *Bierchen*. Derimod vil begynderen have brug for det hele, for hun/han kan formentlig ikke gennemskue noget som helst; her er hovedkriteriet tegnfrekvens. Sondrer ordbogen ikke mellem brugertyper, må man gå ud fra laveste fællesnævner. Lad os illustrere det med et par eksempler (11-14):

(11) **Brötchen** *n.* - rundstykke; ...

(12) **Brotkrümchen** *n.* **Brotkrume** *f.* brødkrumme

(13) **Mädchen** *n.* - pige, pigebarn; (tjeneste)pige; ...

(14) **Mütterchen** *n.* - morlil; ”mor” (fx til hund: *Komm zu ~!*)

Det er kun i sidste eksempel der også i dansk anvendes en (uproduktiv) diminutiv.

I bilingvale ordbøger som fx *Gyldendals Tysk-Dansk* (her omtalt D-DK) og *Gyldendals Hollandsk-Dansk* (her omtalt NL-DK) findes i ordbøgernes grammatikoversigter ingen beskrivelse af diminutiven som sådan. I D-DK optræder diminutiven dog i listen med ’Tegn og forkortelser’: ”dim. = diminutivt, formindskelsesform”. Efterfølgende er det svært at få øje på forkortelsen i ordbogen. Det optræder fx ikke under oplagte eksempler som **Brötchen**, **Brotkrümchen**, **Mädchen** eller **Mütterchen** – læseren bliver ikke oplyst om at det drejer sig om en diminutiv. Ordene oversættes med henholdsvis ’rundstykke’;

'brødkrumme'; 'pige, pigebarn; (tjeneste)pige ...'; 'morlil; "mor" (fx til hund: *Komm zu ~*)'.

I NL-DK gives slet ingen information om diminutivsuffixet, heller ikke når det fx efter regler for fonologisk distribution kræver at der tilføjes *-t*, *-p*, *-e* til simpleksformen, eller at konsonanten i simpleks fordobles. I afsnittet om "Oversættelserne" står eksempelopslaget **stok** hvor der optræder en diminutiv i et eksempel på et fast udtryk eller et idiom: *van je stokje gaan* der oversættes med 'besvime' (s. 24 og 30). Diminutivsuffixet optræder heller ikke som separat morfem i de enkelte opslag, men selve opslagsordet kan bestå af isolerede og neutrale diminutivtyper, fx opslagsordet *Aagje*, der kun optræder i udtrykket *een nieuwsgierig Aagje* (dvs. 'en nysgerrigper (ook voor mannelijke personen)'), eller *aardappelmesje*, ofte brugt som betegnelse for 'kartoffelskræller, skrællekniv'.

Undersøgelsen af diminutiver i bilingvale ordbøger er ikke afrundet, men det står allerede nu klart at kildesprogenes diminutiver langt fra altid bliver oversat til dansk med *lille* (selvom det sker oftere end i oversættelserne). Det kan imidlertid undre at diminutivsuffixet øjensynlig får så lidt plads i de bilingvale ordbøger.

6. Projektets foreløbige iagttagelser og det videre arbejde

De foreløbige konklusioner af vores iagttagelser er at tysk (BRD) mikrotypologisk set tenderer mod idiomatiske diminutiver; her er der også færrest diminutiver pr. løbende ord. De nederlandske fonologisk distribuerede diminutiver ser ud til især at høre til den pragmatiske type og deres forekomst er derfor i høj grad kontekstafhængig. Vi har endnu ingen sikre svar om schweizertysk. Måske til illustration af denne foreløbige konklusion: en stikprøveundersøgelse af en række monolingvale ordbøger viste at der i en søgning på ca. 1000 lemmata findes ca. 1,2% diminutiv-lemmata (i alt 14) i VanDale (NL), fx *speelhuisje* legehus, *boterhamtrommeltje* madkasse, *verstoppertje* lege skjul; 1% diminutivlemmata i Duden (BRD), fx *Kästchen* 'lille kasse, skrin', *Leckermäulchen* 'læktermås', *Sahnekännchen* flødekande.

I forhold til projektets kontrastive del og diminutiven i dansk er vi stødt på at problemet er type- og kontekstspecifikt. Det er på nuværende tidspunkt for tidligt med sikkerhed at kunne konkludere

om der i oversættelser eller i de bilingvale ordbøger er dominans af det så oplagte adjektiv *lille*, der om ikke andet angiver klejnhed. Det eneste sikre billede, vi har på nuværende tidspunkt, er at attributtet i hvert fald i teksttypen *børnesange* ser ud til næsten fuldstændigt at ækvivalere med diminutivsuffikset i sprogparrat dansk-tysk. En paralleltekstundersøgelse af genren, baseret på 2 x 25 tilfældigt udvalgte børnesange (dansk: 3.387 ord, tysk: 2.876 ord), resulterede i 30 tyske diminutiv typer (fx *Bäumelein*, *Rösslein*, *Schneeflöckchen* og *Stübchen*), og 27 type-forekomster af *lille* eller *små* i affektiv funktion (*Den lille Ole med paraplyen*, *alle fugle små*). Den lidt hyppigere forekomst af den egentlige diminutiv som grammatisk element overrasker ikke, sammenlignet med den leksikalske attributive pendant på dansk.

I bilingvale ordbøger er *brugerbehovene* afgørende, dvs. at der her gælder parametre som frekvens, transparens og hvilken bruger ordbogen henvender sig til; dette medfører metodiske problemer, der skal klarlægges grundigere.

Som det fremgår af ovennævnte skitse for vores projekt, er der en række delundersøgelser, der ligger og venter på at blive udført. Det drejer sig bl.a. om undersøgelser af paralleltekster og oversættelser. Desuden fortsætter vi med at diskutere diminutivtypologien, og vi vil verificere den i forhold til de data vores delundersøgelser giver. Endelig påtænker vi ad flere omgange at beskrive diminutiven ud fra forskellige teoretiske synsvinkler, fx lingvistisk, leksikografisk mv.

Litteratur

- Allan, Robin et al. (1995) *Danish. A Comprehensive Grammar*. London: Routledge.
- Ammon et al., Ulrich (2005) *Variantenwörterbuch des Deutschen*. Berlin/ New York: de Gruyter.
- Bakema, Peter (1998) *Het Verkleinwoord Verklaard. Een Morfosemantische Studie over Diminutieven in het Nederlands*. Katholieke Universiteit Leuven, Department of Linguistics (abstract: <http://linguistlist.org/pubs/diss/browse-diss-action.cfm?DissID=656>).

Den lille forskel?

- Bakema, Peter & Dirk Geeraerts (2004) Diminution and augmentation. *Morphologie*. Ein internationales Handbuch zur Flexion und Wortbildung 2. Geert Booij, Christian Lehmann, Joachim Mugdan, Stavros Skopeteas & Wolfgang Kesselheim (hrsg.). Berlin: Walter de Gruyter:1045-1052.
- Christensen, Gorm (1976) Das niederländische Diminutivsystem. *Kopenhagener Beiträge zur germanistischen Linguistik*.
- Diderichsen, Paul (1946/1971) *Elementær Dansk Grammatik*. 3. udgave, 5. oplag. København: Gyldendal.
- Duden (2005) *Duden Grammatik*. Mannheim: Dudenverlag.
- Ettinger, Stefan (1974) *Form und Funktion in der Wortbildung*. Tübingen: TBL.
- Fleischer, Wolfgang & Irmhild Barz (1991) *Wortbildung der deutschen Gegenwartssprache*. Tübingen: Niemeyer.
- Grimm, Jacob (1819-40) *Deutsche Grammatik*. Göttingen: Dieterich'sche Buchhandlung.
- Gyldendals Røde Ordbøger. Hollandsk-Dansk Ordbog* (2004). Godelieve Laureys (hovedredaktør). 1. udgave, 1. oplag. København: Gyldendalske Boghandel, Nordisk Forlag A/S.
- Gyldendals Røde Ordbøger. Tysk-Dansk Ordbog* (1999/2003) Egon Bork, ved Jens Erik Mogensen & Ingeborg Zint (redaktører). 14. udgave, 4. oplag. København: Gyldendalske Boghandel, Nordisk Forlag A/S.
- Jurafsky, Daniel (1996) Universal Tendencies in the Semantics of the Diminutive. *Language* 72:533-578.
- Kluun, Ray (2003) *Komt een vrouw bij de dokter*. Amsterdam: Podium.
- Kluun, Ray (2007) *En slags kærlighed* [oversættelse af *Komt een vrouw bij de dokter* ved Naja Møllmann-Ibsen]. København: Gyldendal.
- Mann, Thomas (1912) *Der Tod in Venedig*. München: Fischer.
- Mann, Thomas (1913) *Døden i Venedig*. Oversat af Alex Garff. København: Gyldendal.
- Møller, Kristen (1943) *Diminutiver i moderne Dansk. Produktive (levende) dannelser* (Udvalg for Folkemaal's Publikationer Serie A. Nr. 4). København: Ejnar Munksgaard.